

Martin Brasch Hermann Samson

**ORATIO || DE || NATVRA ET || PROPRIETATIBVS || CALVMNIAE,|| Scripta &
recitata in inclytâ Academiâ || ROSTOCHIENSI,|| Sub praesidio || M. MARTINI
BRASCHII || Logices Professoris publici.|| ab || HERMANNO SAMSONIO ||
Rigensi Livono.|| et || ... DN. NICOLAO ECKIO ... || dedicata.||**

Rostock: Reusner, Christoph aus Neustadt, 1600

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1042271518>

Druck Freier Zugang

M. Brasch.
R. U. phil. 1600

ORATIO
DE
NATURA ET
PROPRIETATIBVS
CALVMNIAE,

Scripta & recitata in inclytâ Academiâ
ROSTOCHIENSI,

Sub praesidio

M. MARTINI BRASCHII
Logices Professoris publici.

ab

HERMANNO SAMSONIO
Rigenfi Livono.

&

Viro amplissimo, Clarissimo & Consultissimo

DN. NICOLAO ECKIO, REIPVB.
RIGENSIS CONSVL dignissimo, Ecclesiæ &
Scholæ praesidi vigilantissimo, Domino ac
Mecænati suo observanter co-
lendo, dedicata.

ROSTOCHII

Exprimebat Christophorus Reufnerus. 1713.

D. O. M. D.

In Scholâ nostra
ORATORIA

DE

*CALVMNIA Diaboli, unde nomen habet, sobole,
mendacij sorore, invidia comite, rerum publicarum
& privatarum pernicie, amicitiarum evertrice,
bonorum insidiatrice, malorum
occulto gladio;*

Hodierna die hora III. postmeridiana Ora-
tione eruditâ disseret

Optimus & doctrinâ ac virtute ornatissimus juvenis

HERMANNVS SAMSONIVS
RIGENSIS.

Ei auscultare, & hujus pestis naturam, proprietates
& deformitatem ex illius Oratione cognoscere cu-
pientibus non modo liberum aditum facio, sed
etjam eorum præsentiam non ingrati
mihî futuram significo

MARTINVS BRASCHIVS.

PP. ROSTOCHII Anno 1600.
Calend. Martij.

Bbatem quendam pietatis studio clarum, moribus limatum, & annis gravem ferunt auditores duas impares sarcinas arena complevisse: & grandiore quidem tergo, minorem vero pectori suspensam applicuisse. Rogatus à sodale, quidnam sarcina sibi vellent? Grandior, inquit, à tergo propendens meos recondit reatus, qui aut raro oculis obversantur, aut nullos omnino animi cruciatus mihi incutiunt. Anterior autem & minus quidem capax ad vitia proximi mei suscipienda est comparata. Vidit nimirum vidit homo prudentissimus, multos esse, qui dispiciant festucam in oculo fratris, cum trabem in proprio circumferant. Si enim mantica fiat inversio, & quod à tergo pendet, revocetur in pectus, omnino fieri non poterit, quin minus precipites simus futuri ad male loquendum de alijs.

A 2

Hinc

*Hinc fit quod Argo oculatiores simus in aliorum na-
vis peruestigandis: in proprijs autem vel Tiresia ca-
ciores. Hinc fit quod nocturno ovo aut phanice va-
riores sint, qui sese retexant, sua agnoscant vi-
tia, doleant, emendent. Hinc fit quod quovis fe-
re numero plures sint, qui in alios sannas & scomma-
ta jaciant, eorumq; navos ad virum rescent. Ex-
clamet hic aliquis cum doctissimo illo, Persio.*

*Vt nemo in sese tendat descendere: Nemo!
Sed præcedenti spectatur mantica, tergo.*

Omnes

*Pelliculam veterem retinent, & fronte politi
Astutam vapido servant sub pectore vulpem.*

*Sunt equidem longè homines ipsis bestijs præstan-
tiores: quippe quæ ad partum duntaxat abjectæ fe-
runtur, & omni rationis lumine destituuntur. At
nihilominus interim minus communia cum illis vitia ha-
bent: ignaviam cum asino, superbiam cum pavone,
fraudem ac dolum cum vulpecula, timiditatem cum
lepore, stultas ineptasq; gesticulationes cum simia,
cum porco voluptates, tediosam loquacitatem cum
pica, φιλονεικίαν cum hirco, maledicentiam cum ca-
ne alia cum alijs. Videmus diversi generis ani-
mantia*

mantia saepe ejusdem domus convictu velut philothe-
sio in cratere consuescere & cicurari, ut una vivere
seSEQ, facilmè ferre possint. Homines vero raro vel
necessitudine, vel conversatione, vel educatione eò
redigi posse, ut remum, quod ajunt, pariter ducant.
Quodnam enim in orbe ferarum genus reperias, quod
simili vesania sese mutuo mordet, lacerat, discerpit;
Quis nunc tutus esse potest à sycophantarum morssi-
bus, si modo latum unguem à recto cursu divariet;
Est profecto istud improbitatis atq, impietatis hu-
manæ haud leve argumentum. *Conclusio 2da.* Quod cum ita sit,
ordine sic poscente, & ijs qui mecum in hanc quasi pa-
lestram descenderunt, id à me exigentibus, de calum-
nia vitio vitiorum omnium pelago & seminario pro
ingenij mei tenuitate brevissimè in hac *ἀναπόσει* pero-
rabo. *ἄνευ* vero *ἀνευ* hoc & alienum à Mu-
sis literatorumq, congressibus esse videatur, ut qui,
quemadmodum cunctis alijs à vitijs: Ita à calum-
nia maximè abhorrent: tamen cum nemo sit tam
felix, quem non ea ut umbra corpus insequetur: digna
profecto visa est, quæ sub styli incidem veniret. Vos *ἄλλοι*
itaq, auditores officiosè compello, atq, enixè compre-

cor, ut me cui alias vires mea sunt perspecta, circa
immensam hujus rei molem, quæ robustissimum At-
lanta requirit desudantem, benignitate vestra suble-
vetis. Quod si mihi à vobis tribui concediq; sen-
tiam, perficiam profecto, ut non modo vitium hoc
extremè reformidandum; sed & omnes ejus complices
tristissimo supplicij genere mactandos esse censeatis.

Primum itaq; omnium antequam ad calumniatores
suo, quod aiunt, colore orationis meæ penicillo
deformandos accingar, fontes hujus vitij teterrimi
quorundam clarissimorum auctorum ductu ape-
riam, & per quos veluti canales illud in mortalium
vitam derivatum sit, indicabo. Plato eruditorum
sui seculi dictator facile & Monarcha quatuor po-
tissimum vitij hujus origines esse in libro de legibus
contendit. Alij, inquit, morbo, alij iracundia, a-
lij prava natura, alij vitiosa educatione flagitiosis-
simo calumnie crimini profusus sese dedunt. Sane
hæc omnia summa in homine esse ad vitia & inpri-
mis hoc de quo jam loquimur incitamenta, quis est
qui non maximè intentis, ut ajunt, oculis contem-
tur; Etenim si reliquis exclusis ab uno duntaxat eo-
rum ve-

rum veluti machina admota impugnemur quod,
quæso fretum, quem Euripum tot motus tantas &
tam varias habere putatis agitationes fluctuum:
quantos æstus & quantas tentationes habere nos in
propatulo est. Verum ut hæc omnia fiant evidentio-
ra, libet mihi in quorundam scriptorum campos ex-
spaciari, atq; ex ijs unum atq; alterum sententiæ flo-
sculum, quo hi fontes exormentur, delibare. Cicero
oratoriæ literaturæ signifer de animi morbis sic ha-
bet: Animi morbi sunt cupiditates immense, quæ
mentem excedunt conficiuntq; curis. De excande-
scentia tale Leucippæ dictum extat, quod cor hominis
circumlatrans, rationem sæpe furoris spuma quasi
undis obruat, ut, quid moliat, quidve inceptet,
minimè pervideat. Quid jam de prava dicam na-
tura, quæ ubi hominis mentem veluti tabes invasit,
nullo modo ab eo discedere aut expelli potest? juxta
illud Flacci.

Naturam expellas furca, tamen usq; recurrit.

Quid tandem de educatione proponam vitio-
sa, de qua, ut hoc mihi Salustius de suo dilar-
giatur præstat omnino silere, quam pauca
dicere?

dicere? Quemadmodum enim tota messis spes ab aratione dependet: sic tota provecior etas ab educatione. Evidentissimè itaq; apparet, quomodo calumnia hinc originem suam trahat. Maxima enim hominum pars hisce sæpe stimulis concitata rationis jugum excutit, & alijs gravioribus sceleribus furto, latrocinijs, fornicationibus &c. nedum calumnia indulget.

Verum jam omissa Platonis sententia ad poëtas abeo, & quam ipsi vitij hujus nefarij scaturiginem invenerint, depromo. Poeta veteres præsertim vero Hesiodus in Theogonia sua alicujus DEI Momi mentionē faciunt, qui matrem Noctem, parentem somnum habuisse fertur. Hunc Deum natura ita esse efformatum tradunt, ut sua industria nullum opus promoveat, sed in aliena repub: $\omega\lambda\upsilon\pi\sigma\alpha\gamma\mu\omicron\iota\eta$, hoc est.

Sua perspiciat oculis male lippus inunctis,
Ac in amicorum vitijs tam cernat acutum.

Quam aut aquila aut serpens Epidaurius, ut,
quæ in ijs vitiosa repererit, inducta linea rejiciat, &
dispungat. Eum igitur Deum Poëta omnium ma-
ledicorum

ledicorum antistitem esse, & ab eo tanquam ex vivo gurgite eos omnes exundasse contendunt.

Iam verò nostra ætatis homines, qui sacramentum veræ religionis acceperunt, ut omnia alia importuna: Ita hoc etiam turbulentum vitij genus ad patrem Sathanam referunt & detorquent. Quem admodum enim in Hydra Lernaæ, ut Poëta fabulantur, uno capite reciso alia 7. propediem suppullulant: Ita hoc auctore omniumq; scelerum architecto ac principe malum ex malo, tumultus ex tumultu seritur & exurgit. Quis est ille qui turpia quæq; in propatulo habet? Diabolus. Quis est ille in cujus pectus vitia velut in sentinam confluxerunt? Diabolus. Quis est ille qui omnia divina atq; humana jura truculentissimo malorum genere coinquinavit? Diabolus. Quis est ille cujus vitam in artes moresq; varios dissipatam neq; ulla rationes pietatis neq; salutis inhibere & refrenare possunt? Diabolus. Quis deniq; est ille, suis qui consutis sycophantijs Protoplastis nostris imposuit? Diabolus.

B

Verum

Verum enim vero posthabita prolixiore de ortu
calumnie & disquisitione ad fedam exitiosa hujus pa-
rentis naturam & proprietates abeamus, easq; vera
quod aiunt, de cute aestimandas nobis proponamus.
Vbi quidem illud inprimis mihi latandum iure esse
video, quod in hac benevolentissimorum auditorum
frequentia talis mihi dicendi materia oblata est, in
qua oratio nemini deesse potest. Dicendum est e-
nim de Sycophantis & quadruplatoribus, qui non
metuunt aliorum tacita iudicia, sed ea omnia ca-
lumnijs anticipant, & totam vitam non secus atq;
upupa nidum suum fedissimo hoc vitij genere detur-
pant. Hujus autem orationis difficilius est exitum
quam principium invenire. Itaq; non mihi tam
copia quam modus in dicendo querendus est.

Atq; ut inde oratio mea iterum quasi de novo
profiscatur. Si quis humana vitæ aleam profun-
dus introspeciat, propediem dubio procul animad-
vertet, multa ab hominibus quotidie designari, quæ
in hujus vitij quasi officina quadam atq; sede repo-
ni posse videntur. Sæpissime enim usu venire solet,
ut alter

ut alter alterius cervicibus tela venenata intentet, al-
 terum falso traducat, & pretextu juris ejus vitæ fa-
 mæ & fortunæ tendiculas atq; clandestinas insidias
 machinetur. Quod ipsum ij, qui sacrosancta justi-
 cia & juri præfident, experiundo quotidie cogno-
 scunt. Ideoq; sapientissimè excogitârunt, istiusmodi
 quadruplat oribus omnem fidem abnegare, eosq; sem-
 per eò redigere, ut calumniæ suæ veritatem solennis
 juramenti sacramento confirment. Et si autem hoc
 ipsum Calumnia vocetur: tamen si curiosius ali-
 quantulum rem disquiras, videbis, hoc nomen sæpius
 & familiarius obtreccationi clandestinæ tribui igna-
 ro eo, in quem isthæc accusationis Tragedia adorna-
 tur. Unde à Luciano ita definitur. Εἰς διαβολῆ
 κατηγορία τις ἐξ ἐγκρίως γιγνομένη τὸν κατηγορούμενον λελοθυία,
 ἐκ τῶ μοιομερῶς ἀναυτιλέκτως πεπιστευμένη.

Jam vero quam turpis & horrenda res sit ca-
 lumnia, quis non vel Tyresia cæcior animadvertit: quæ λυρπία καὶ ἡ
calumnia ἐστὶ
 si modo dispiciat, quam tetra quamq; execranda ut
Cæcias nubes ad se attrahat, adeo ut omnium vitio-
 rum prostibulum commodissimè perhiberi posse vi-
 deatur. Illæ enim tam prope ei adherent, ut nullo
 modo

modo inde dirivelli, sed genuina ejus proprietates nominari possunt. Quarum prima tanquam Coryphaea & antesignana hac est, quod Calumniator ab *Adapt* omni bono longè remotus, sit animal ex omnium scelerum importunitate & flagitiorum sentina concretum, adeoq; minimè vir bonus. Age enim quomodo boni viri nomen sibi arroget, qui obstinato & distorto animo proximum perditum it, eiq; & facultatibus suis catenas saepe scelerum conflat, & tectos laqueos intendit? *Quemadmodum* fumus latere ac quiescere non potest, sed foras semper prorumpit: Sic is etiam, cujus animum calumnia exercet, modò in hunc modò in illum petulantissima lingua insurgit. Cicero libro tertio offic: in bono viro hoc desiderat, ut prosit quibus potest, noceat nemini. Vnde non dubiè colligis, calumniatorem non mereri viri boni cognomen, sed nequissimi, & profligatissimi. Ideoq; Antisthenes ingeniosè: Melius est, in corvos quàm in adulatores & calumniatores incidere. Illi enim mortuos, hi autem vivos devorant: quippe lingua eorum gladius acutus & venenum aspidum

dum sub labijs eorum. Nota sunt omnium temporum
historia, nota exempla, quæ hoc ipsum satis luculentè
ob oculos nobis statuunt. Aristobulum Iudeorum
regem, ut Antigonum fratrem contra omnes affectus
Ἐσσυῶς furenti audacia Ἐσσυῶς effrenata libidine op-
primeret, movit fides sycophantis habita. Symma-
chum atq; Boëthium viros ac eruditionis laude præ-
stantes Theodoricus Gothorum rex ideo è medio su-
stulit: quod plus Ἐταρῶσαι apud eum Ἐσσυῶς maledici
frivoli quam veritas potuerunt. Quid jam de
Zoilo dicam? qui, quemadmodum apud Ephesios
nomen sibi paravit Erostratus incenso Diana fano:
ita apud omnem posteritatem hyperbolica maledi-
centia nobilitatus est. Interrogatus enim cur omnes
bonos tanto studio maledictis suis increparet: respon-
dit, quoniam malefacere cum velim non possum. O
impudentiam hominis incredibilem! Talis fuit Pe-
ro, qui Vergilium, Mevius qui Horatium, Ibis
qui Ovidium probris diffamârunt. Talis fuit
Cecrops, qui Hesiodi, Amphimanes qui Pindari, Ba-
vius qui Simonidis famam atterere sunt conati.

Talis fuit etiam Doletus nostro seculo, qui ineptis & spurcis versibus in Erasmum virum de literis optime meritum perbacchatus est.

Ceterum quemadmodum malitia semper cum injusticia miscetur, eamque individuan sibi comitem habet: sic calumniator non malus solum sed injustus etiam convenientissime nominatur. Cur enim injustum eum appellare dubites, qui est πλεονεκτικὸς hoc est, iniquus defraudator ac circumscriptor! potissimum cum Lucianus vir gravissimus auctoritatem suam interponat, ad quam velut ad sacram anchoram confugio. Sic enim inquit: τὸ δὲ ἀνίστηναι πλεονεκτικῶν ἀδικίας ἐστίν. Enimvero calumniator totum auditorem sibi adserit, ejusque aures inaudita altera parte loquacitatis suae vanitate obverberat & obtundit: imo quod caput est, alteri omnem occasionem tutandi sese adimit & praecludit. Illud utique extrema est injusticia; potissimum cum justicia proprium sit, ut cum Platone loquar, neminem ledere, & semper aliquid ex se promere, quod alijs profitur. Quomodo potest hic prodesse, qui alterum in tantas

projicit

projicit miserias, ut indicta causa ignominiosè dam-
 natus, vel vita exuatur, vel in custodiam compin-
 gatur, vel alio damno afficiatur. Sic sublatus est
 Socrates ac Phocion: sic periclitatus est Epaminon-
 das ac Scipio. Quid autem hos commemoro? sic
 sublatus est omnis innocentia fons Iesus Christus.
 Ea sane extrema est injuria vel optimorum legisla-
 torem judicio Solonis & Draconis, qui senatum
 Atheniensem jurejurando adstrinxerunt, ut pari be-
 nignitate utriq; parti attendat. Sic enim Solonis
 lex præcipit: τὸ ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροῦσθαι δεῖ. Cui He-
 siodi poetæ sententiarum copia exuberantis exem-
 plum, quod Plato tantopere dilaudat, non refraga-
 ri videtur:

μήτ' ἐ δίκην δικάσεις περὶ ἀμφοῖν μῦθον ἀκροῦσαι.

Non enim judici concessum est, ut in alterutram
 statim partem excluso defensore inclinet: quemad-
 modum Circe illa Homericæ dicebat, minus periculi
 inesse, si navis ad Scyllam potius inclinaret, quam
 si ad Charybdem. Et jam prudenter non minus
 quam providè à justissimo illo Monarcha Alexan-
 dro facti

4
dro factitatum esse accepimus, qui, cum altera aure
occlusa accusatorem audiret, interrogatus cur id fa-
ceret: dixit, se eam servare integram reo. Relin-
quitur ergo indubitate calumniam ejusq; perditissi-
mos affectas totos ad injusticiam ferri: quippe plau-
sibiles judicum leges, quæ utramq; partem simul au-
diri jubent, tanquam aranearum casses securi per-
rumpunt, muscis duntaxat & alijs miseris irretitis.
Prætereo jam & facile patior sileri, quod, ubi tanta
calumniæ vis injusticiæ veneno permista longo usu
invaluit, fides ibi, probitas, candor pereant: pudor-
rem libido, timorem audacia, rationem amentia
vincant: Omnes ibi sine modo modestiaq; inva-
dant, polluant, & devastent omnia: nihil pensi neq;
sancti habeant, quo ad semetipsos precipitent. Ex his
itaq; emulationes, ex emulationibus similitates, ex
similitatibus odia, ex odijs factiones, ex factionibus
prælia, ex prælijs infinitam stragem quasi fomento
subjecto enasci necessum est, ut non civitates solum,
sed & dinarchiæ & imperia integra periclitentur.

*Sed ne elisis orationis meæ cancellis remotius di-
grediar,*

grediar, intra metas me cohibebo, & subsequentes sy-
cophantias proprietates disquiram. Hic autem pe-
nitius mihi rem rimanti, & de alijs calumnia vitijs
adherentibus cogitanti, statim invidia sese offert, Invidia est con-
suetudo invidiandi Ca
qua tam prope ei connexa est, ut non solum ejus pro-
prietas sed vera potius causa perhiberi, & hic allegari
possit. Proinde liquido affirmare ausim, & sub o-
mnium cognitionem devenisse arbitror eos, qui alijs
speciosos titulos, domesticam Cornucopiam, eruditio-
nis ubertatem, atq; alia bona invident, remis, ve-
lisq; buc festinare, ut famam aliorum atterant, alios
deprimant, & vivis improborum operum lapidibus
& viternum post se Mausoleum in hac vita extractum
relinquant. Exemplo est Themistocles, qui navali
pugna Xerxem repellendo, & patriam atq; univer-
sam Graciam à Barbarorum jugo vindicando, tan-
tis invidia telis percussus est, ut per decennium exu-
laret. Sic Aristides cujus cum gloria in excelso &
illustri loco ob virtutum rerumq; praeclare gestarum
magnitudinem sita esset, invidia ictibus resistere am-
plius non valuit, sed eò tandem angustiaram deve-
nit, ut

nit, ut Ostracismo in alienas terras eijceretur. Ob-
via sunt item alia complura exempla, quæ, si oratio-
nis habenas laxare vellem, aptè huc referri possent.
Eos tamen sicco, quod aiunt, pede praterire nefas eròr,
qui calumniæ falsæ atq; iniquæ tempestatibus sunt
propositi, quorum hi potissimum: qui fines gloriæ suæ
non terræ sed cali regionibus terminant: qui magnis
honoribus splendidisq; titulis exornati præ cæteris e-
minent: qui omnium rerum affluentibus copijs di-
tati: deniq; qui ægide Palladis & gladio Mercu-
rij muniti, optimas virtutes tanquam in speculo terfo
ac polito circumferunt. Quemadmodum enim (ut
cum Poëta loquar) feriunt summos fulmina montes,
& ignis sursum semper volvitur: Sic detrectatio non
humiles sed summos dicterijs lacerat & profcindit.
Poëtæ omnis reconditæ literaturæ præsidēs ut Invi-
diæ: sic calumniæ etiam domum in vallibus imis si-
tam esse sinxerunt, propterea quod homines his morbis
obnoxij non excelfo sed humili animo regantur: V-
tramq; esse pallidam & virosam, eò quòd invidus
atq; calumniator non secus ac ferrum rubigine exe-
datur

datur & tabescat. Nemo enim, ut dici solet, alterius
virtuti invidet, qui sua confidit. Exemplo est Asi-
nus Pollio, qui Ciceronis gloriam tam vehementi
prosequatur invidia & calumnia, ut ejus nomen
molestiam sibi crearet. Probat hoc Iosephus, qui ideo
à fratribus venit, quod ipsi ad virtutum illius ne
umbram quidem accedere possent. Hinc Themisto-
cles scite ait: Quemadmodum cantharides vegeto
maximè tritico innaſcuntur, & roſis pulchrè florenti-
bus: Sic calumnia invadit maximè bonos viros
atq; in virtute proficientes, & ingenij personaq; glo-
riam ſuſtinentes,

Venio nunc ad fediffimum mendacij crimen, cui *Mendacij cri-*
calumnia tam arcte inheret, ut tanquam veriffima
ſpecies à genere ſuo nunquam poſſit ſegregari. Eſt
enim omnium vehementiffima, crudeliſſima, & per-
niciouſiffima, que narrata ab alijs pro compertis, di-
ta pro lectis, audita pro viſis, falſa pro veris, infe-
ta pro factis hominibus perſuadet: & ut dolium ſu-
um ille Diogenes: ita ſententiam voluit ac mutat
crebro. Certè ſi ea in maleficij cenſum reponimus,
C 2 que

qua remotius ab eo distare videntur : ut sunt mendacia eorum, quibus negociationis alea est optabilior, quando nimirum sordidis suis mercimonijs propudiosam hederam suspendunt : Vel etiam quando inconsideratè peierant, merces sese carius emisse juxta poetam.

Laudat venaleis qui vult extrudere merces.

Aut quando debitores necessitate, qua homini nihil gravius esse potest à creditoribus ad juramentum adiguntur, & sine omni conscientia respectu perjurium faciunt. Vel tandem qui ex levitate nihil non confingunt, illudq; in vulgus spargunt, Si inquam odio ea prosequimur, & malefacta esse deputamus : Quanto sane magis calida & palpabilia obtrectatorum mendacia ceu immanem quandam bestiam aversabimur, qua eò saltem directa feruntur, ut collegæ vel amico detrimentum importent. Hoc enim in summis delitijs habent, & velut oraculum Delphicum venerantur, quod apud Pindarum legisse me commemorini, qui non semper utile esse ait, claram veritatis faciem ostendere, ut alios objecto velut fumo circumveniamus. Verum enim vero licet calumniator

niator veritatem ad tempus dissimulet: tamen ex
verbis suis verum saepe elicitur, & immemor ex ser-
mone deprehenditur. Vt enim mendacem: sic ca-
lumniatorem etiam oportet esse memorem, ne videli-
cet cæcus criminandi cupiditate animus, dum omnia
suspecta efficere vult, aliud ex alio confundat, juxta
sententiam Demetrii in Perseum fratrem clandestinè
eum Philippo patri deferentem. Tum vero

Omnia cedunt
Justitiæ, & nescit sepeliri in pulvere verum,
teste Stigelio.

Ceterum quod de Capitolio Romano accepimus,
illud tanta varietate anathematum, tapetium, peri-
stromatum, & tabulationum exornatum, & varijs
colorum lineamentis distinctum fuisse, ut nemo orna-
menta ejus satis numerare, ne dum pervidere posset.
Idem mihi in execrabili hoc turpissimi vitij monstro
accidit, quod tam latè se diffundit, ut feditatem ejus
vix numerando percensere, nedum oratione possim
complecti. Itaq; ut reliqua superiora: Ita quoq;
gravissimum impudentiæ & temeritatis crimen pro-

fructibus, qui
rati cæmense

bè in calumniam cadunt & derivantur. In eo con-
vitiator fines pudoris turbasse atq; perfregisse vide-
tur, quia deprehenditur in eodem esse crimine, quod
alteri intendit. Lufcus enim luscum, ut est in pro-
verbio, appellat. Tum vero quod ea confingat, &
pro veris pugnaciter adstruat, quæ cassa nuce vario-
ra esse novit. Quæ enim isthæc tam horribilis est pro-
ter via, naturæ ordinem invertere, & veritatem fal-
simonijs permiscere? Quin imo religiosam juramen-
ti fidem aliquando interponere, & omnes circum-
stantias locum, tempus, dicta, cui, gravissimè ex in-
timo artificio depromere (fides enim, decus, pietas,
postremo honesta atq; inhonesta omnia ipsi quæstui
sunt) ut facinus multis verbis contectum credibile
efficiatur, & amici fortuna uno labefacta motu con-
cidat. Quid quod nefaria isthæc impudentia libido
eò processit, ut non solum intra hos veluti cancellos
subsistat: Sed & in impium Dei ter Opt: Max:
contemptum sese efferat & laxet. Non enim Deum
immortalem recordatus, timoris offendiculis Cru-
ciatur, cum tamen ipse omnes nostros cogitatus ad
perfectis-

perfectissimum unguem teneat Prudentio auctore:

Speculator adstat desuper
Qui nos diebus omnibus
Actusque nostros prospicit
A luce prima in vesperam:

Hic testis hic est arbiter
Hic intuetur quicquid est,
Humana quod mens concipit,
Hunc nemo fallit iudicem.

Quinimò qui summo legis rigore calumnia nobis interdixit, & gravissima supplicia ei interminatus est, qui in violatione mandatorum suorum pertinaciter perseverabit. Testatur hoc 8. decalogi præceptum. Adstruit ipse Deus qui prohibuit furtum in Levitico, eodem in loco prohibuit etiam obtreclationem. Non mentiemini, inquit, nec decipiet unusquisque proximum suum, non eris criminator nec susurro in populis. Hanc Dei severissimam comminationem cum contemnat calumniator, nonne impudentissimus est?

Quid jam reliqua turpissimi vitij hujus propria adjuncta persequar? Quæ enim tanta potest existere ubertas ingenij quod tam divinam atque incredibile genus orationis, quod omnes ejus partes non dicam percensere, sed copiosè exornare possit. Tacebo si necesse est: Tacebo inquam: quoniam vitium hoc me tacente agit causam suam. Nunc enim quod pictores
facere

facere insueverunt, quibus cum in exigua tabella ingens hominum multitudo exprimenda est, non nullorum vultus tantum atq; ora, multorum summa modo capita ostendere, totum reliquum corpus abscondere convenit: Ita me quoq; cui infinitæ vitij hujus partes in angustum brevissima orationis gyrum concludenda sunt, multa, quæ si dilatarem, incredibile sui odium essent excitatura, delibare modo necessum est.

calumniator et
stealogus.

Itaq; porro calumniatorem meticulosum quoq; dicimus, quod clanculum agat susurrus, & instar ulula, quæ in tenebris grassari incipit, in absentem calumnia sua aculeos emittat, nec audeat comminus congregi. Innuit id gravissimus auctor Pindarus: Detractores, inquit, in tenebris inane consilium volunt & humile. Si enim coram gladijs effrenatæ lingua districtis nos vulnerarent, mucrones eorum à jugulis nostris reijcere & retundere possemus. Videmus sagittarios lepores insidiosè insectari, eosq; tandem ex occulto ferire. Videmus gladiatores in varios sese torquere gyros, apertum Martem subterfugere,

fugere, & antagonistam à tergo fraudulentè adori-
ri. Videmus eos, qui præter flammæ & mortem
nil spirant, noctu per proditionem civitates occupare,
flagellare, secare, urere, lancinare cuncta quemad-
modum Græci Trojanos: Sic maledici etiam colle-
gæ suo clandestinas instruunt insidias, & clam audi-
tores versuta & probali actione mille modis fallunt.
Quod ipsum Hector ille Homericus Achilli objecisse
videtur: Timidi solent conviciari.

Quid quod non timidè solum & clam rem aggre-
diantur, sed ad insidiarum & fraudum machinas
confugiant: & juxta sententiam Lysandri vulpi-
nam esse pellem assumendam, ducant, ubi leonina
non proficit? Sæpissimè enim sese ei amicum simu-
lant, in quem turpissimo livore ceu incendio astuant
& deflagrant. Hi verè sicarij sunt, tegentes telum
quo perimunt. Hi verè scorpj sunt, prius ample-
ctentes quam aculeum infigant. Hi veneficis omni-
bus sceleratiores, qui lethale venenum melle prali-
nunt, aliosq; in fatum Epimethij conijciunt, ut se pe-
rijse tum demum sentiant, ubi perierunt, ne referre ab

D

exitio

exitio pedem amplius ad salutem possunt. Quam-
primum enim nacti sunt alium socium, non secus atq̄
è dolio pertuso virus effundunt, & absente furore &
scelere inflammati in atrocissimos calumnia fluctus
ac miserandam invidia tempestatem proturbant:
 quippe malus, ut vulgo dicitur, cum se bonum simu-
 lat, pessimus est. Prudenter id Isocrates innuere vi-
 detur, & calumniatores aequè reformidari atq̄ im-
 postores jubet: *Utriq̄ enim lædunt eos, qui fidem il-
 lis habent. Tum vero nihil tetrius, nihilq̄ pejus ijs*
esse potest, cum aliud in pectore clausum aliud in lin-
gua expromptum habeant. & quidem ad morsu labro-
bilem intus alendo, comica facie Tragediam meram
representent, ex gravissimi poetæ Homeri sententia:

Ἐοῦλα ἀγορεύοντες κακὰ δὲ φρεσὶ φρασσομένους.

Quemadmodum enim poma illa, quæ ibi nasci di-
 cuntur, ubi Sodoma & Gompretha olim fuit, exterius
 nitent, interius vero carie & fatore squalescunt: Sic
 calumniator exterius opobalsama, interius vero nil
 nisi mera aconita spirat. Talis gnato fuit Ephestio in
 aula Alexandri, qui nil aliud studuit, nisi ut lutulen-
 tus sus

tus sus cum quovis volutaretur. Tales etiam hoc
ulcerato seculo sunt illi,

qui adverso nomen de nomine Iesu
Ducunt, & verè mala gens contraria Iesu est:

Liberè vobis audientibus de vitijs disputo. Nusquam enim securius est vitia perstringere quam cum ex auditoribus nemo est, qui dicta possit invertere & ad se transferre. Dabit is itaq; veniam mihi, si e-gomet mihi non temperem, cursumq; istum violenta orationis revocandum esse minimè censeam. Siquidem calumnia tam multis sceleribus perverfitatis sua lumine pralucet, & plus detrimenti, quam ullum ex reliquis hominibus importat. Illa est quae plus nocet vulnere gladio inficito. Huic enim conveniens Cataplasma potest imponi, ne per negligentiam putrescens, aut gangrena scatens insanabile reddatur. Calumnia vero omne respuit malagma, nihilq; fomenti sibi applicari patitur. Aut certè licet hoc admittat: tamen non potest tam feliciter curari, quin cicatrix remaneat, quod Apophtegmate uno atq; altero graviter Erasimus significare videtur. Thearidas qui-

dam cum gladium cote acueret, rogatus à quopiam,
 num esset acutus? *Acutior*, inquit, *calumnia*: gra-
 viter innuens rem omnium rerum nocentissimam esse
 calumniam. Hinc etiam *Thessalus* in aula *Alexan-*
dri, calumniare, inquit, audacter, semper aliquid
 adheret. Illa est quæ longe perniciosius nobis insi-
 diatur quam fur. Is enim bona tantum, quæ cate-
 ro qui per se fluxa & fragilia sunt, deprædatur. Hic
 vero famam, quam nemo bonus teste *Salustio* nisi cum
 anima simul amittit. Quantum enim fama bonis
 præponderet, vel hinc maximè apparet, quod pari
 passu cum vita ambulet, & heroica quæq; ingenia
 vitam potius ipsam quam honestam famam profun-
 dere non dubitarint. Deniq; illa est, quam si com-
 pares cum omnibus alijs vitijs, *superbia*, *avaricia*,
tenacitate, *prodigalitate*, *ignavia*, *πολυπραγμοσύνη*,
 & quicquid generis ejusdem, procul dubio deprehen-
 des, eam singulis istis fædiorem & pestilentio-
 rem esse: quippe hæc quodammodo sibi met ipsis sunt con-
 tenta, nec reliqua vitia ad se attrahunt: Illa vero
 non secus atq; *conchis imbricatis* *Iacobitæ* alijs omni-
 bus circumfluit & redundat.

Satis

*Satis vobis monstratas putamus tum rationes
vitij hujus: tum periculorum inde emanantium atro-
citatem. Novistis Deum Opt: Max: ut omnia alia
vitia: Ita hoc ipsum etiam omnesq; e jus complices
odio plusquam Vatimiano prosequi. Cum defecerint,
inquit scriptura, ligna, ignis extinguetur, & susurro-
ne subtracto jurgia conquiescent. D. Augustinus
summopere exosus maledicentiam, mensæ suæ hoc di-
stichon inscripsit:*

*Quisquis amat dictis absentum rodere famam,
Hanc mensam vetitam noverit esse sibi.*

*Novistis apud Ethnicos non aliud nomen fuisse
execrabilius quam delatorum, sectorum, quadrupla-
torum. Hinc ex lege 12. tabularum cautum fuisse
accepimus, ut, si quis falsimoniam alicujus pronun-
ciata esset convictus, è saxo Tarpejo praeceps exturba-
retur. Novistis calumniam esse facinus atrox su-
perbum, nefarium, remotissimum ab omni humani-
tate, lege, consuetudine: cultores etiam ejus esse im-
probos, injustos, mendaces, impudentes, timidos, as-
sentatores, omniumq; scelerum receptaculum, collu-
viem, sentinam. Tenetis fures injectis laqueis de-
strangu-*

strangulari eò, quod alienas opes surripiant, quæ ta-
men possunt reparari: detractores vero famæ nostræ
æternas allinere maculas, quas reliqua vita nec elue-
re, neq; ullis impensis sartas ac tectas præstare potest.
Audi visis exempla summorum virorum, atq; on-
ni-um gentium auctoritatem, nihil tristius nihil cala-
mitosius esse calumnia: eam multis alijs maleficijs
semitam sternere, & ex ea multa scelerum portenta
velut exequo Trojano effundi. Proinde unum-
quemq; unice oratum & admonitum velim, ne ca-
lumniæ fidem adhibeat, sed aures rationis quasi ce-
ra ad blandissimæ Sirenis cantum in perpetuum ob-
turet: nec insidiatrici, pervigili, & astutissimæ vul-
peculæ dicto factorve fenestram unquam aperiat: neq;
vero et jam tela adeo venenata in quempiam,
id quod unusquisq; sponte faciet,
torqueat.

D I X I.

Ad

AD DEVM OPT. MAX.

Studiorum meorum προσέτην, Gratiarum actio.

HAstenus infidum lymphis bullantibus æquor
Te duce sulcavit nostra carina **D E V S.**
Et lassata subit stationem mole saburræ,
Rudera ne tumidis sparsa ferantur aquis.
Ergo tibi gratæ quæ dem modulamina vocis,
Insuetæ dederis quod mihi signa viæ :
Curva cavernosis ne nos anfractibus antra
Abriperent, sensus distraherentq; vagos ?
Voce tibi psallam, vegetis ubi Apollo veredis,
Conscendet nitidi dædala tecta poli.
Voce tibi psallam, fessis Hyperione natus
Hesperias mannis quando subibit aquas.
Tu rege conatus, studiorum semper habenas
Flecte, beetq; meum Spiritus almus opus.
Acrius ut tandem Clarijs luctatus in arvis,
Pallados exornem tempora flore mea.
Et meliora feram, mihi conciliare favorem
Quæ possint, doctis & sociare viris.

[Faint, mirrored text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

NAT
PROP
CA

Scripta &

M. MA
Log

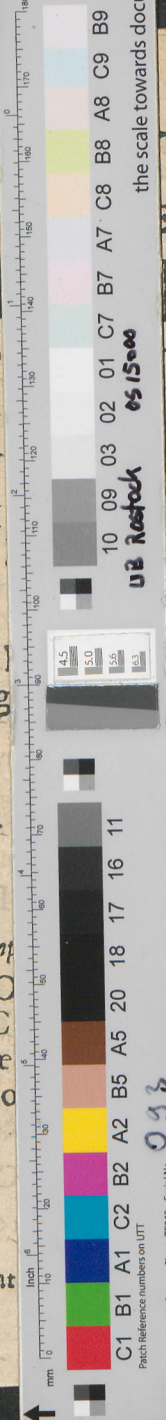
HER

Viro am

DN. NICO
RIGENSIS C
Scholæ præ
Meco

Exprimbat

the scale towards doc

10 09 03 02 01 C7 B7 A7 C8 B8 A8 C9 B9
uB Rostock es 15-00

TIO
RA ET
TATIBVS
INIAE,

inlytâ Academiâ
IENSI,
fidio

BRASCHII
foris publici.

SAMSONIO
vono.

no & Consultissimo
ECKIO, REIPVB.
gnifissimo, Ecclesiæ &
tissimo, Domino ac
oservanter co-
licata.

CHII
Reusnerus. c1o 1o c.